

**ORGANIK BIO QADOQNING EKOLOGIK AFZALLIKLARI VA BIOLOGIK
PARCHALANISH XUSUSIYATLARI**

Bekmirzayeva Aziza

Talaba Samarqand agroinnovatsiyalar va tadqiqotlar instituti

Annotatsiya: *An'anaviy plastik qadoqlarning atrof-muhitga zarari va ularga muqobil sifatida kirib kelayotgan organik bio qadoqlarning ahamiyati yoritilgan. Tadqiqot davomida o'simlik qoldirlari — somon, makkajo'xori kraxmali asosida tayyorlangan qadoqlarning tabiatda parchalanish muddati va ekologik barqarorlikka qo'shadigan hissasi tahlil qilinadi.*

Kalit so'zlar: *organik bio qadoq, biologik parchalanish, ekologik barqarorlik, biopolimerlar, qishloq xo'jaligi chiqindilari, kompostlash, mikroplastik, atrof-muhit muhofazasi*

KIRISH

Hozirgi vaqtda plastik chiqindilar global ekologik inqirozning asosiy sabablaridan biri hisoblanadi. Dunyo bo'ylab har yili millionlab tonna plastik ishlab chiqariladi, ularning parchalanishi uchun esa 400–500 yil vaqt talab etiladi. Bu muammoning yechimi sifatida biopolimerlar va organik bio qadoqlar dunyo bozorida keng tarqalmoqda. Somon va tabiiy tolalardan tayyorlangan qadoqlar nafaqat mahsulotni himoya qiladi, balki tabiatning bir qismiga aylanadi.

ASOSIY QISM

Organik bio qadoqlarning muhim xususiyatlari quyidagilardan iborat:

1. Xomashyo manbai: Ular qishloq xo'jaligi chiqindilari (bug'doy poyasi, makkajo'xori, qamish tolalari)dan tayyorlanadi. Bu esa oziq-ovqat zanjiriga zarar yetkazmagan holda chiqindilarni qayta ishlash imkonini beradi.

2. Biologik parchalanish: Plastikdan farqli o'laroq, bio qadoqlar kompost qilish sharoitida 90–180 kun ichida to'liq parchalanadi. Ular mikroplastik qoldirmaydi, aksincha tuproq uchun o'g'it (gumus) vazifasini o'taydi.

3. Energiya samaradorligi: Bio qadoqlarni ishlab chiqarish jarayonida atmosferaga ajralib chiqadigan karbonat angidrid (CO_2) miqdori an'anaviy plastik ishlab chiqarishga qaraganda 60–80 foizga kamroqdir.

XULOSA

Organik bio qadoqlarga o'tish — kelajak avlod uchun toza ekotizim qoldirishning muhim shartidir. Garchi ularning tannarxi hozirda biroz yuqori bo'lsa-da, atrof-muhitga yetkaziladigan zararning oldini olish nuqtai nazaridan ular iqtisodiy va ekologik jihatdan o'zini to'la oqlaydi.

1. Trends in Food Science & Technology jurnali.
2. FAO – www.fao.org
3. World Economic Forum. The New Plastics Economy: Rethinking the Future of Plastics. 2016.